

klökahem

Pris 49 kr inklusive moms
NOK 59 • EUR 5,90
Nr 5 • 2011

SVERIGES
BÄST SÄLJANDE
EKOLOGISKA
INREDNINGSMAGASIN!

”Vi älskar trä”

Nybyggd villa i asp, lärk och ek

MILJÖVÄNLIGA
BADRUM

FRÅN KAMMARE
TILL HEMMASPA

NYTT BAD I
1800-TALSTORP

ORIENTALISKT
VÄGGMATERIAL
I NYA BADRUM

HEMMA HOS **Ekoarkitekten**
som hyllar **funkis**

Rädda bordsskivan
– SÅ GÖR DU

URBAN TREND **Blomstrande**
växtväggar inne

INTERPRESS 9022-05
7 388902 204904
RETURVECKA V 52

Rent vatten med **rostfria kranar**

BARA RENT TRÄ

Trä, bara rent trä – obehandlat, omålat trä är det hetaste inredningsmaterialet just nu. Men att de trendmässigt låg så rätt i tiden var ingenting Anita och Attila Balaton var medvetna om när de lät bygga sin genomekologiska trävilla i Edsviken utanför Stockholm. De valde trä för att de älskar det.

Text **KARIN HOLMBERG**
Foto **GUNILLA WELIN,**
MARIA BLOCK

Villa Balaton är vad Varis Bokalders och Maria Block kallar ett aktivhus. Det innebär att det är energieffektivt, drivs av förnybar energi och är byggt av kretsloppsanpassade material som "andas". Villa Balaton håller passivhusstandard "utan att man behöver bo i en plastpåse", säger Varis Bokalders. Vägarna är byggda i asp som behåller sin ljushet inomhus och med tiden kommer att ge en vacker grå fasad utomhus.

Köksbänken är av granit och den fasta köksinredningen är gjord av hårdvaxolja björk. I köket sitter en volymkåpa som med självdrag ventilerar bort matoset när man öppnar spjället, det är värmen från matlagningen som skapar självdraget. Systemet har valts för att få det bästa och tystaste inomhusklimatet – men på köpet slipper man en bullrande fläkt som drar el.

Efter ett kringflackande liv på tre kontinenter började Anita längta tillbaka till Sverige. Kanske är det som hennes kosmopolitiska man Attila som växte upp i Marocko med föddes i Tyskland av ungerska föräldrar, säger:

– Nästan alla djur, när de blir gamla, söker sig tillbaka till sina rötter...

Så även Anita Balaton som nu flyttat tillbaka till Sverige och tillsammans med Attila låtit bygga ett hus på den mark där hon har sina rötter, alldeles intill huset där föräldrarna tidigare bodde.

Flytten till Sverige betyder inte att de har stängt dörren till

resten av världen. De reser fortfarande mycket och lägenheten i Paris har de kvar.

Anita har alltid varit intresserad av miljö och hälsa och för henne var det mycket viktigt att deras nya hus skulle vara byggt av naturliga material – och det var svenskt trä hon särskilt längtade efter.

Efter en del googlande när idén kom upp 2007 hittade de Kloka hems medarbetare, arkitekten Varis Bokalders, på nätet. Det är Varis som tillsammans med arkitektkollegan Maria Block, har utformat huset. Givetvis i samarbete med Anita och Attila.

I köket har de skiffergolv, i andra delar av huset är golvet lagt med ljuslaserad furu. Köket har utgångar till två stora terrasser.
– Jag drömmer om att kunna odla mer men vi reser så mycket så det är nog en utopi, säger Anita, som dock har en del tomater och kryddväxter i kruka på tillväxt ute på terrasserna.

Varis har stått för det tekniska och Maria har varit konstnärlig ledare under resans gång. Nu är huset så gott som klart, återstår bara att utforma trädgården och förse entréns orangeri med växter.

Och Attila och Anita är mer än nöjda med det skräddarsydda, trärena och sparsmakade resultatet.

– Maria tog oss ett steg längre vad gäller naturliga material och

ekologi i huset än vi hade kunnat tänka ut själva, och huset blev bättre än vi nånsin kunnat drömma om, säger de.

Det har varit en lång, spännande resa från planering till realisering med många små och stora problem att lösa. Tomten är liten och sluttande och reglerna om avstånd till närmaste granne gjorde det svårt att få rum med garage.

Badrummet bryter av mot husets strikta träinredning. Väggarna är gjorda av ett nytt miljövänligt material: Högtryckslaminerad plywood. Det påminner om perstörpskivor och kräver ett minimum av fäst- och fogmassor. Det är lättmonterat och tätt och man behöver inte heller använda primer. Våtrumstaken är gjorda av fuktsäkra träullscenentskivor som har en stor fuktbufferande förmåga, vilket gör att man aldrig får imma på spegeln.

En vattenmantlad pelletskamin finns i huset för extravärme när det är riktigt kallt och för myseldning. Sittkuddarna på golvet kommer från Granit och är gjorda av bananfibrer.

ANITA OCH ATTILA

Namn: Anita och Attila Balaton

Bor: I Paris och i nybyggd, arkitekturtrad trävilla i Edsviken i Sollentuna. "Vi ville bygga ett så ekologiskt hus som möjligt, bland annat för att visa att det går att bygga och bo miljövänligt och med små fotavtryck. Vi hoppas att ekobyggandet utvecklas i framtiden och att vårt hus kan vara ett exempel för andra och bidra till det."

väggar, golv, hyllor, fasaden och det mesta av möblerna byggt av svenskt obehandlat, rent trä. Det mesta är asp – ett träslag som behåller sin ljusa nyans inomhus men kommer att ge en vackert grå ytterfasad med tiden.

– Vi ville inte använda fernissa eller annan behandling på vägarna eftersom det inte behövs, säger de.

De har heller inga tavlor på väggarna "eftersom väggarna är levande och vackra i sig själva". Huset är överhuvudtaget sparsamt möblerat. Det har dels att göra med en medveten strävan att hålla det enkelt, men också att de sedan huset blev klart känner att inredningen får växa fram i sin egen takt.

– Du kan "föda fram" ett hus, liksom ett barn, men efter det måste du lära dig hur du ska leva med det. För mig har huset en egen identitet som det tar en stund att bekanta sig med och vartefter du gör det så kan du möblera det, menar Attila. Enkelheten går igen i allt – även i strävan att skapa ett hus som är lätt att underhålla. Inbyggd teknik måste vara ett nödvändigt verktyg, inte finnas med för sakens skull.

– Min devis är KISS – Keep It Simple Stupid. En idiot kan skapa komplicerade saker men det krävs att man tänker ett extra varv för att hitta den enklare, smartare lösningen, säger han. ●

– Av en ren slump fick garaget och terrassen ovanför en trekantig form som vi verkligen gillar. Det blev faktiskt bättre än ursprungsidén, säger Attila.

De har överlag försökt följa tomtens naturliga förutsättningar. Det betyder att de grävt ur så lite mark som möjligt och de har ingen källare. Grundförutsättningarna var att skapa ett hus i samklang med naturen, både vad gäller utformning, material, funktion och känsla.

– Vi ville ha ett hus i rena naturmaterial som öppnar sig mot naturen och det tycker vi att vi har uppnått. Det bästa är de två terrasserna med sol hela dagen. Och lugnet. Det är tystare i huset än i en inspelningsstudio tack vare det omgivande naturreservatet och de tjocka väggarna. Det är väldigt rogivande, säger Attila.

Terrasserna fungerar som naturliga uterum med två utgångar från köket samt en utgång med stora skjutdörrar av glas från vardagsrummet. Glaset, de målade fönstersmygarna och dörrarna, det svarta skiffergolvet, bänkskivorna i köket och badrummet är det enda som bryter av – annars är så gott som hela huset; tak,

Alla fönstermischer och dörrar är målade med heltäckande linoljefärg i olika starka kulörer. Kuddarna och överkastet kommer från Anna O.

I arbetsrummet står Ibby Loungestol från Stolab, Anitas favoritstol. Till vänster syns en av radiatorena. Huset värms med vattenburna radiatorer från en så kallad "värmestrio": Ackumulatortank, solfångare och vattenmantlad eldstad.

HUSFAKTA:

Villa Balaton – ett aktivhus i Sollentuna

Ett aktivhus är mycket mer än ett passivhus. I ett passivhus sparar man energi, i ett aktivhus hushåller man med alla flöden i huset, använder miljövänliga material, skapar ett sunt inomhusklimat och ser till att energibehovet tillgodoses med förnybar energi. Tanken är att bygga ett bättre och något dyrare hus, för att vinna lägre driftskostnader, enklare skötsel och mindre underhåll men framförallt för att rädda miljön.

Text VARIS BOKALDERS

EFFEKTIVT UTNYTTJANDE AV RESURSER

Värme

Huset är mycket energisnålt, energibehovet för värme och varmvatten är på cirka 50 kWh/m² och år. Det är isolerat till passivhus-standard, med 30 cm cellglasskivor (Foamglas) i grunden, 40 cm lös träfiberisolering i väggar och 50 cm i taket. Fönstren har U-värden på 0,7 och fönsterpartierna har ett U-värde på mellan 0,7 – 0,9 för hela konstruktionen.

Material

Huset är byggt av prefabricerade element med trästomme av furu och med träfiberisolering. Balkonggolvet är i lärk, balkongräckena i ek, trappan i ask, köksinredningar i björk och panelerna i huset är av asp. Tvåvåningshusets kompakta form minimerar ytteryta/volym, vilket minskar värmeförlusterna.

HÄLSOSAMT INOMHUSKLIMAT

Ventilation

Ventilationssystemet är ett fläktförstärkt självdragssystem som lätt anpassas efter behovet. Luften tas in genom en jordledning där den förvärmas på vintern och kyls på sommaren och släpps in mitt i huset för att minimera vindpåverkan. Ventilationen styrs av luftfuktigheten och temperaturen i huset. Luften har inte gått igenom fläktar eller filter och kanalerna är lätta att rengöra.

Bilder fr. v. till h:
Isolerande skumglasgrus.
Solfångare från Schüco sitter på väggen.
Luftintag för ventilation.
Foamglasskivor.

Sunda material

I huset finns inga CMR-ämnen (cancerogena, mutagena eller reproduktionsstörande ämnen) och heller inga allergiframkallande ämnen.

Fukt och värme

Värmelagrande massivt trä och trämaterial med hög densitet är byggmaterial som bidrar till att jämnar ut temperaturen inomhus. Konstruktionerna är diffusionsöppna och fuktbufferande vilket ger ett jämnare och behagligare inomhusklimat. Istället för fuktspärr används en så kallad ångbroms, ett "Gore-Tex" liknande material som släpper igenom fukt i ångform men stoppar drag.

Konstruktion

Husets konstruktion är vindtät och fuksäker och en tunn aluminiumplåt i grundkonstruktionen hindrar radongas från att komma in i huset. Grunden är en fuksäker Koljerngrund av skumglasskivor. Mellanbjälklag och mellanväggar är isolerade med mattor av lin som är kända för sin goda ljudisolering.

För utförligare faktabeskrivning och info om var material och produkter kommer ifrån se hemsidan, www.klokahe.com

KRETSLOPPSANPASSADE FLÖDEN

Förnybar värme

Även passivhus behöver lite värme när det är som kallast och alla hus behöver ju varmvatten. Uppvärmningen sker med vattenburna radiatorer från en så kallad "värmetro"; akkumulatortank, solfångare och vattenmantlad pelletska-min. Radiatorerna sitter på innerväggar för att förkorta ledningsdragningarna. Tack vare låga U-värden får man inte kallras vid fönstren och därför behöver inte radiatorerna sitta under fönstren.

Avlopp

Huset är kopplat till kommunalt vatten och avlopp. Dagvattnet minimeras av

det gröna sedumtaket och tas omhand på tomten genom vattengenomsläppliga ytmaterial och dike som ger kvardröjande effekt. Att ta hand om dagvattnet lokalt ger en liten reduktion av den kommunala VA-avgiften.

Grönska

Taket är ett gröntak med fetbladsväxter. Vid entrén finns ett inbyggt växthus för odling av gurkor, tomater och blommor. Kompostering av organiskt avfall gör att man kan återföra näringsämnen till kretsloppen.